

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Adres redactie: ds H. Amelink, Lekdijk 82 b, Langerak (Z.-H.)

Administratie: Rotterdamse Rijkweg 174, Rotterdam-8

E. R. POSTMA — EINDHOVEN

PSALM 124

Lied van de optocht

Gelukkig dat de Israëlieten destijds geen portables en/of transistorradio's kenden! Deze vorm van passief vermaak maakt meestal een drastisch einde aan de actieve creativiteit. Het „zingt den HERE een nieuw lied“ zou nauwelijkt weerklank hebben gevonden.

Nu laat zich terecht de vraag stellen, of Ps. 124 wel een nieuw lied is. In de hebreeuwse bijbel luidt het opschrift (in de gangbare vertaling): van David. Op zichzelf genomen is het natuurlijk best mogelijk, dat Israël tijdens de „optocht“ van Babel naar Kanaän naar een oude psalmbundel greep. Niet voor niets trokken ook zangers en speellieden mee. Daar staat tegenover dat de griekse vertaling, de Septuagint dit opschrift niet heeft. Bovendien — en dat weegt nog zwaarder — het taalgebruik, of liever het slijten van de taal, komt ook in deze psalm naar voren. Daarom houden we ons liever aan een datering tijdens de terugtocht uit de ballingschap.

Uittocht en schepping

Jaren geleden bracht dr D. Holwerda een discussie op gang over de vraag: „Wat betekent de term GRONDLEGGING DER WERELD in het Nieuwe Testament?“, oorspronkelijk vijf artikelen in „De Reformatie“ (jrg. 30, nrs. 41-45), later gebundeld verschenen bij Boersma, Enschede.

In antwoord op een vijftal reacties verscheen daarna, in 1958, bij dezelfde uitgever een brochure van 175 pagina's onder de dubbele titel: DE GRONDLEGGING DER WERELD — ZAG ISRAËL ZIJN UITTOCHT ALS SCHEPPING?

Helaas is de discussie sindsdien vrijwel verzaand. Maar wie er op let, merkt telkens weer welke grote rol de uittocht uit Egypte in Israël's godsdienstige beleving speelde. Op grond daarvan is het niet al te gewaagd te veronderstellen, dat dit oude motief ook zal opduiken bij de uittocht uit

Babel. Een vervlechting ligt voor de hand.

Opvallend is in elk geval, dat tot driemaal toe in de liederen hamaäloth verwezen wordt naar de HEERE „die hemel en aarde gemaakt heeft“ (Ps. 121, 124, 134). Gods scheppersmacht is in Israël's geloofsbeleving, ook tijdens de uittocht, functioneel. Zijn verlossingsdaden doen denken aan zijn scheppingsdaden.

Voor wat Ps. 124 betreft valt dan ook nog te noteren dat er misschien een verdergaande parallel met de uittocht uit Egypte valt te trekken.

Het beeld van het dreigende water (Schelfzee) duikt op, evenals het beeld van de strik des vogelvangers, in Ps. 91:3 de parallel van „de verderfelijke aanslag“ die de farao pleegde op Israël in het land Gosen — herinnering aan Ex. 1. De psalm besluit dan met een verwijzing naar Gods scheppersmacht. Is aan die macht niet Israël's voortbestaan, Israël's leven te danken?

De menselijke draak

't Lijkt wel duidelijk, dat levieten en priesters Israël aansporen in te stemmen met hun loflied: „... zegge nu Israël.“ Dat loflied bevat enerzijds over elkaar buitende beelden, anderzijds spreekt het heel concreet van „mensen die tegen ons opstonden“. Een punt staat dus vast: de uitgebeelde ellende komt van de kant van mensen, en zij treft Israël als volk.

De toorn van deze mensen ontbrandde: zij liepen rood aan, werden gloeiend nijdig (ging 't bij de uittocht uit Egypte niet precies zo?).

Dit wordt nader aangeduid in twee beelden:

- a. zij hadden ons levend verslonden;
- b. wateren hadden ons overstroomd.

Beginnend bij het laatste, zien we voor ogen het watergeweld van bijv. een bergstroom, een woeste bandjir, die alles en allen met zich meesleurt.

Geen vreemd beeld voor een

bergachtige woestijn.

Water is in de H.S. soms het beeld van een Gode vijandige macht (Ps. 104:6-8), soms verbonden met Rahab, een watermonster, dat door God aan banden wordt gelegd (Job 26:12), net als Leviathan.

Veelzeggend is Jer. 51:34 in dit verband: verslonden, vernield heeft mij Nebukadnezar... hij heeft mij ingeslokt als een draak. De combinatie van beelden is o.i. daarom niet zo vreemd als het op het eerste gezicht wel lijkt. Bij een watermonster kan men heel gereed denken aan „levend verslinden“ en „ten buit voor hun tanden“ (resp. vs. 3 en 6).

Onder dit beeld worden getekend de nijldige vijanden van God en Zijn volk, mensen die tegen Israël opstaan, omdat zij Gods (her)scheppend werk willen tegenstaan. Zij gunnen Israël het leven (ziel, vs 7) niet (vgl. Jes. 9:11; Ps. 79:7).

Egypte en Babel op één lijn

Het heeft voor Israël gespannen. De toorn van mensen, ongelimiteerd, niets ontziend, onder het beeld van een gruwelijke, alles verslindende draak, illustreert, maar al te duidelijk Israël's precaire positie.

't Zijn mensen — accoord. Maar wat heeft Israël daar tegenover te stellen?

Israël's geestelijke leiders dringen het volk tot de belijdenis: ware het niet de HERE...

Wat deed Israël's God?

Hij was met hen (vgl. Ex. 3:12). Hij gaf hen niet over ten buit aan hun tanden,

Hij brak de strik van de vogelvanger.

't Laatste beeld, zoals gezegd, komt duidelijk overeen met dat van Ps. 91:3 — 't klapnet tekent de hulpeloosheid en de dreigende dood. Maar God verloor Israël uit farao's macht. 't Is geen wonder dat Israël de verlossing uit Egypte en Babel op één lijn ziet liggen (Jer. 16:14, 15; 23:7, 8). De decaloog, het verbondsdocument kan zijn proloog variëren naar gelang van Gods menigvuldige verlossingen — de dichter van Ps. 116 weet er (vers 12) alles van!

En mag Israël niet blijvend terugvallen op de belofte van Ps. 91 (vs 15)? Er staat toch niet voor niets in het heilsgeschiedenisboek geschreven: roept hij (Israël) Mij aan, Ik zal hem (met-ter-daad) antwoorden; Ik zal in de benauwdheid bij hem zijn!

Van schepping tot herschepping

In Ps 124 wordt met geen woord

gerept van Israël's schuld, zonde. Dat is een hoofdstuk apart, dat is een ander liedje (Ps. 130). Haggaï en Zacharia, Ezra en Nehemia zullen daar het hunne wel van zeggen, te zijner tijd.

Er zijn ook momenten waarop Gods volk alleen maar vervuld is van ontzag voor Gods majesteitelijke grootheid — Psalm 124 is er een sprekend voorbeeld van.

Hoe is 't mogelijk dat de gestrikte vogel toch nog ontkomt?

De dreiging van het monster, de draak (niet voor niets duikt dat beeld ook in Openbaringen op — alweer in samenhang met een een dreigende waterstroom, Op. 2:13-17) is ontstellend groot — wie is daar tegen opgewassen?

Maar zo klein als de mens is, zo groot is Israël's God: onze hulp is in de naam des HEREN, die hemel en aarde gemaakt heeft. Met die naam keerde David zich tegen Goliath (1 Sam. 17:45).

Gelukkig als mensen Gods schepping niet bezien als een theoretisch vraagstuk, maar uit Gods macht het wapen smeden, waarmee zij zich tegen hún en Gods vijanden keren.

Dan liggen schepping, onderhouding en bewaring in één lijn — de lijn van Gen. 1 tot Op. 22!

Een dóorgaande lijn.

IN DIT NUMMER

Pagina 21

Ds E. R. Postma,
Psalm 124

Pagina 22

Prof. C. Veenhof,
„Gerechtigheid die uit
het geloof is“

Pagina 24-25

D. W. L. Milo,
Mensen, Geld en Macht

Ds C. P. Plooy,
De brief van Jakobus

Pagina 26

H. Langerak,
Witte Violen

Pagina 27

Mej. C. J. Verburg,
Hulp bij het tot aanvaarden komen

C. VEENHOF - KAMPEN

„Gerechtigheid die uit het geloof is”

Lezing, gehouden in een radio-uitzending van de E.O.

Wanneer men luistert naar wat de Heilige Schrift zegt over de „gerechtigheid” of „rechtvaardigheid” die „uit het geloof is”, worden we geconfronteerd met de kern van het Evangelie en dus ook met het hart van het leven des geloofs.

Het is vooral de apostel Paulus geweest die na daarvoor door God speciaal voorbereid te zijn, dit essentiële moment van het heil, dat God aan de mensen schenkt, heeft verkondigd. En hij heeft dat zó gedaan dat de kerk, ook na bijna tweeduizend jaar, aan de volheid van wat hij daaromtrent predikte nog niet is toegekomen.

Zoals iedere bijbellezer weet heeft Paulus na zijn bekering zich met niets ontziende zelfovergave gewijd aan de verkondiging van het Evangelie van Jezus Christus. In de eerste jaren concentreerde hij zijn missionaire activiteit rondom het oostelijke bekken van de Oude Wereldzee. Speciaal richtte hij zich daarbij op de cultuursentra Antiochië, de steden van Anatolië, Efeze, Athene, Korinthe. Overal stichtte hij gemeenten en bouwde die op. Paulus zag het evenwel als zijn levenstaak het Evangelie in de gehele, onder de „pax romana” — de vrede van Rome — levende „oecumene”, d.w.z. in de gehele destijds bewoonde wereld, uit te dragen. Als hij daarom tot de overtuiging komt dat zijn werk in het Oosten is voltooid, richt hij zijn blik naar het Westen, naar Spanje. Dat was het einde van de toen bekende wereld. De reis naar Spanje gaat evenwel via Rome, het schitterende middelpunt van het laatste wereldrijk, tegelijk ook de schakel tussen Oost en West. Paulus kent de in Rome weggedoken gemeente niet. En die gemeente kent hem niet. Met het oog op zijn aanstaand bezoek aan haar schrijft hij dan zijn brief aan de kerk van Rome. Hij wil zich daarmee bij zijn Romeinse broeders en zusters introduceren.

Zo ontstond de brief van Paulus aan de Romeinen. Die geweldige brief. Paulus legt daarin met het uiterste van zijn kennen en kunnen rekenschap af van de lengte en breedte, de hoogte en diepte van „zijn Evangelie”, het Evangelie zoals hij dat verkondigt. Geen enkele heidense schrijver uit zijn dagen rept ook maar met één woord van deze kleine, onopvallende Jood. Door de grote geesten van zijn tijd wordt hij niet opgemerkt. Maar het is in de loop der eeuwen overduidelijk geworden dat zich in deze rondtrekkende prediker een van de machtigste wereldbewegers over de wegen van het Romeinse imperium haastte. De brief aan de Romeinen is in omvang niet meer dan een kleine brochure. Maar hij is, vooral om wat hij over de „gerechtigheid die uit het geloof is” verkondigt een van de invloedrijkste geschriften der mensheid geworden. De grote levenwekkende bewegingen in de kerk

Kerkelijk Leven

zijn altijd aan deze brief ontsprongen. Men moet evenwel tegelijk ook zeggen: die konden ook alleen dááruit ontspringen. Want deze brief brengt de boodschap omtrent het hart van het Evangelie. Reuzengestalten als Augustinus, Luther, Calvijn, Kohlbrugge hebben juist daarom zo’n grote macht gekregen in de kerk omdat ze door het centrale motief van deze brief werden gegrepen en dat verkondigden in de situatie van hun tijd. Maar zelfs deze zéér groten hebben de boodschap van deze brief ook nog maar ten dele verstaan. Want, nog eens, aan het volle verstaan daarvan kwam de kerk tot op vandaag nog niet toe.

☆☆☆

De centrale inhoud van deze brief komt op ons af in een adembenemende worsteling, een geestelijke worsteling op leven en dood van Paulus met de Joden! Neen, er is in deze brief geen spoor van haat tegen de Joden. Er is niets in te ontdekken dat op antisemitisme lijkt. Hoe zou dat ook kunnen? Paulus is zelf van top tot teen, in hart nieren, Jood. En hij heeft zijn volksgenoten, zijn broeders naar het vlees, zo lief dat hij zelfs wel voor eeuwig verdoemd wilde worden als hij hen daardoor zou kunnen redden van de ondergang. Neen, de zaak ligt voor Paulus geheel anders. Sinds hij door Jezus Christus werd overwonnen en Deze voor hem „alles” is geworden ziet hij de Jood met ontzetting en ontroering. Sinds zijn ontmoeting met de Christus wordt Paulus namelijk speciaal in de Joden op voor hem hartaangrijpende wijze geconfronteerd met wat men wel het **religieuze oerprobleem** der mensheid heeft genoemd.

Om te doorzien waar het in dat oerprobleem om gaat, moet men er zich rekenschap van geven hoe Paulus de mens ziet. Paulus „kent” al het geschapene vóór alles als staande, levende coram Deo. Dat wil zeggen als staande en levende in de **relatie** tot God, tot de God van Abraham, Izak en Jakob, de Vader van zijn Heer Jezus Christus. Zó ziet Paulus ook en vooral de mens. Die is voor hem niet een wezen bestaande uit lichaam en ziel, begaafd met rede, gevoel, wil. De mens is voor hem ook niet, zoals de filosofen leerden, een redelijk-zedelijk wezen dat als zodanig de top van de scala der schepselen vormt. Neen, Paulus kent de mens vóór alles in diens afhankelijkheid van, diens gebondenheid — diens **gegeven** gebondenheid — aan God.

De mens is het door God in het aanzijn geroepen, door God van seconde tot seconde onderhouden, en tot het geven van een antwoord op Gods woorden en daden geroepen schepsel. Als Paulus mens zegt, zegt hij daarom ook en zelfs in de eerste plaats God. En dan verder: gebondenheid aan God en ver-antwoordelijkheid aan God. Voor Paulus is de mens kort en goed: **het voor Gods aangezicht levende, tot trouw en liefde geroepene, maar sinds Adams val Hem vijandige en tegen Hem rebellerende schepsel.**

☆☆☆

Omdat Paulus — en we moeten er bij zeggen — de Heilige Geest — de mens zó ziet, komt het er voor een mens vóór alles op aan dat hij „gerechtigheid” bezit, dat hij „rechtvaardig” is voor God. Wat is nu die gerechtigheid, die rechtvaardigheid voor God? Is zij menselijke goedheid, barmhartigheid, weldadigheid? Inter-menselijke rechtvaardigheid? Zelfverloochenende medemenselijkheid? Op deze vragen moet — want het gaat hierbij om alles of niets, om leven en dood — met een keihard „neen!” worden geantwoord. Voor Paulus, die mens en mensheid als aan God gebonden, op God betrokken en alleen van God uit te verstaan kent, kan gerechtigheid nooit ofte nimmer een daad, een werk, een houding van de mens zelf zijn. Ze is juist de radikale tegenstelling en opheffing van alle menselijk werk. Ook en bovenal van alle zedelijke en religieuze prestaties, hoe nobel en subliem die ook mogen wezen. Voor Paulus die er onverzwakt aan vasthoudt dat God in zijn verhouding tot het schepsel de éérste en laatste en enige is, is daarom gerechtigheid een **zijn**, een **staat** van de mens die gefundeerd is in een **oordeel Gods**. Het is een **zijn**, een **staat** van de mens die in het leven geroepen wordt door dat oordeel Gods. En die door dat oordeel van God ook permanent in stand wordt gehouden.

Gerechtigheid is kort en goed **een zijn, een staat, een toestand van de mens voor God die maakt dat hij het in het gericht van God kan uithouden en daardoor tegelijk ook opgenomen is in de volle levensgemeenschap met God.**

Gerechtigheid zou men een **religieuze**, een **godsdiensstige** werkelijkheid, een religieuze, een godsdiensstige categorie, kunnen noemen. Ja — als men bij dat woord religieus of godsdiensstig tenminste maar niet denkt aan een werk, een kwaliteit, een prestatie van de mens maar alleen aan een **uitgaan van, een gebonden zijn** aan God. Gerechtigheid is zo dat „zijn” van de mens dat zich voor God handhaven kan, dat in het gericht van God kan bestaan!

Men kan deze gerechtigheid ook wel volkomenheid of volmaaktheid noemen. Ja, als men tenminste bij dit woord maar weer niet denkt aan iets uit en van de mens, aan een volkomenheid van onderen af, een volmaaktheid die door de eigen inspanning van de mens wordt bereikt en daarom zijn werk is. Neen, het gaat hierbij om een volkomenheid, een volmaaktheid van God en van de verbondenheid aan God uit. De rechtvaardigheid of volkomenheid waarvan Paulus spreekt en die het lichtend middelpunt van zijn prediking is, is alzo gerechtigheid **van God**, gerechtigheid die **door God wordt geschonken**. Het is

godelijke gerechtigheid, die daarom ook en ten volle **voor God geldt**.

☆☆☆

In de greep van deze grandioze visie op de als gave van God geschonken gerechtigheid worstelt nu Paulus met de Jood.

In de Jood wordt hij namelijk, zoals ik reeds zei, geconfronteerd met het oerprobleem van de mensheid. En dat is een benauwend ding. Want in dat oerprobleem krijgt hij te doen met de hoogmoedige, in wezen demonische, poging van de mens, van de **ongebroken** mens, om in eigen kracht „gerechtigheid voor God” te bemachtigen.

Van deze ongebroken mens en zijn fanatieke pogen om zichzelf voor God rechtvaardig en zo acceptabel te maken is de Jood het meest representatieve type. Zeer zeker is ieder mens in de kern van zijn wezen Jood. Maar de Jood met wie Paulus in zijn brief aan de Romeinen worstelt is het meest representatieve en spectaculaire type van die ongebroken mens. In hem krijgt dat streven naar een eigen gerechtigheid zijn meest navrante gestalte. De Jood streeft namelijk naar die eigen gerechtigheid met behulp van een geschenk dat God hem uit genade geeft.

Het is immers zo dat de Jood die eigen gerechtigheid probeert te verwerven door middel van „de woorden van het Verbond”, de Goddelijke „Weisung” of „onderwijzing” die de HEERE door Mozes aan zijn volk gaf. Naar hun typische aard vormen deze woorden een aanwijzing hoe de Israëlieten als kinderen van God moeten — beter gezegd: **mogen!** — leven. Maar zoals gezegd: de Jood hanteert die woorden als een instrument om zichzelf rechtvaardig te maken. Hij kan dat evenwel alleen doen nadat en doordat hij die woorden heeft omgevormd tot een ijzeren „wet” die tot in de kleinste bijzonderheden moet worden gehouden. Met behulp van deze, Gods woord tot in de kern perverterende „wet” is de Jood nu rusteloos en fanatiek bezig zichzelf voor God acceptabel te maken. Die wet fungeert bij hem als een ladder waarlangs hij in eigen kracht tot God meent te kunnen naderen.

Maar wat die Jood in feite zo bereiken kan is niet meer dan een **eigen** gerechtigheid, een **menselijke**, al te **menselijke** gerechtigheid. Het is een gerechtigheid uit de — **eigen!** — **werken**. Op zijn wet is de Jood trots. Ze is zijn bezit. En wat hij ermee bereikt is zijn werk. Maar tot welke indrukwekkende en verheven zedelijke en religieuze prestaties dit opereren met de wet soms ook moge leiden — **het kan voor God niet bestaan!** Want het blijft steken in het roemen, het zich beroemen op de eigen prestatie als grond voor de volle gemeenschap met God.

Juist Paulus wordt door dit bedrijf hevig geschokt. Want hij kent het door en door. Hij heeft er vroeger met de volle inzet van zijn persoon aan meegedaan. Eerlijker, consequenter, fanatieker dan alle anderen. Maar in een verbijsterende ervaring heeft hij ook ontdekt naar welk een afgrond het voert. In de ontmoeting met Christus was hem het volle licht daarover opgegaan. En toen had hij er mee gebroken, even radikaal als hij er zich eerst in had gestort. En hij beschouwde

dat voortaan als „schade en drek”. Paulus had in die levenservaring tegelijk ook gepeild welke oerdwaling der mensen zich in dat opbouwen van een eigen gerechtigheid manifesteerde. Het is deze dat zij die zich daarop toelagen geen ernst maken met hun radikale verdorvenheid. Dat ze er geen oog voor hebben dat „alle mensen afgedwaald, allen verdorven zijn, dat er niemand is die goed doet zelfs niet één!” De oerdwaling die in dat zoeken van gerechtigheid uit eigen werk schuilt is dat de mensen niet beseffen dat ze van nature agressieve, vijanden van God zijn, die God niet in hun leven dulden en in al hun nevensuitingen tegen Hem rebel-leren! Van deze oerdwaling is dat streven naar een zelf gerealiseerde gerechtigheid de meest gevaarlijke, wjl meest geraffineerde vorm!

Deze elementaire oerdwaling van de mens heeft zich door alle eeuwen heen en in heel de wereld gehandhaafd. Vooral ook in de kerk. We ontmoeten haar in het vaak zeer idealistische streven van de mens om zichzelf te verheffen en te vervolmaken. We stuiten er tegenwoordig op in de vergiftigende prediking over een nieuwe wereld die de mens zelf, langs lijnen van geleidelijkheid, eventueel door een revolutie, zal realiseren. Het gechristianiseerde marxisme en neo-marxisme is daarvan evenzo een duizenden hypnotiserende gestalte.

★ ★ ★

Midden in de wereld waarin allen op allerlei manier streven naar een eigen gerechtigheid, en dwars tegen dat streven in, predikt nu Paulus een radikaal andere gerechtigheid, de **ware** gerechtigheid. En hij betoogt en be-tuigt dat die niet het effect is van enig menselijk streven, van enige menselijke prestatie, maar enkel en alleen en ten volle een gave van Gods vrije, soevereine genade.

En Paulus predikt daarbij ook hoe God deze gerechtigheid openbaart en schenkt.

Thans, in de volheid des tijds, zo juicht hij het bijna uit, is buiten de wet om, de gerechtigheid van God, de gerechtigheid die van God komt en die voor God geldt, geopenbaard geworden. Dat is geschied door de komst, de kruisdood en de opstanding van Jezus Christus. De goddelijke gerechtigheid heeft haar **grond** en **oorzaak** in Gods genade, maar het **middel** waardoor zij wordt verwerkelijkt en naar ons toekomt is het verlossende handelen van Jezus Christus. Jezus Christus is in de wereld gekomen om alles te doen wat wij moesten doen maar wat we in geen enkel opzicht volbrengen — namelijk het volmaakt leven naar de heilige wil van God. En Hij is daarbij ook gekomen om onze zonde te dragen en onze schuld over te nemen, om die

te „zoenen”, te bedekken, weg te wissen met zijn bloed. Toen Hij aan het kruis uitriep: het is volbracht, had Jezus alles voldaan wat God van de mensen vroeg en vraagt en daardoor en zo voor hen de gerechtigheid verworven. Jezus Christus, zo verzekert Paulus, is het „zoenmiddel”, het middel waardoor onze zonde wordt „gezoend” en onze schuld wordt weggevaagd. In de kruisdood van Christus heeft God het gericht over ons voltrokken en spreekt Hij ons van zonde en schuld volkomen vrij.

En deze gerechtigheid, deze goddelijke vrijspraak ontvangen we niet door enig werk maar door dat wat daarvan de radicale tegenstelling is namelijk het geloof. Het geloof in Jezus Christus is het enige middel waardoor, de enige weg waarlangs Gods gerechtigheid zoals die door God geopenbaard en door Christus verworven is ons ten deel valt. Het geloof dat is: het vertrouwend aan zich laten geschieden van de heilsdaad Gods in Jezus Christus, in Wiens lijden, sterven en opstanding God, de Schepper, uit vrije, soevereine erbarming de wereld met zichzelf verzoend en de weg tot de ware gerechtigheid geopend heeft!

In het licht van deze heilsdaad Gods wordt nu ook de krampachtigheid, de dwaasheid, de eeuwige resultaatloosheid van de „weg der werken” onthuld. Met het oog op deze heilsdaad Gods laat Paulus als een diepe orgeltoon de jubel horen: Wij dan, gerechtvaardigd door het geloof hebben vrede, eeuwige, onverwoestbare vrede met God door onze Heer Jezus Christus.

INGEZONDEN

Australië

Er blijkt de laatste tijd weer enige belangstelling voor emigratie naar dit werelddeel te zijn. Ook mensen die vasthouden aan de Bijbel. Aan het Woord van God. Emigreren. Maar om redenen van materiële aard. Dat is niet verkeerd. Maar zij zullen er goed aan doen om te overwegen dat het proces van ontkerstening, en van geestelijk en morele verworping in de grote Engels sprekende wereld verder is voortgeschreden dan in Nederland. De Bijbel is voor miljoenen een onbekend boek geworden.

De huwelijksband is er losser. Echtscheiding, drankmisbruik, misdaad, en voor jeugdmisdaad, zijn er enorme problemen geworden. In het na-oorlogse Europa weet men daar trouwens ook van mee te praten. Maar als U, lezer, gaat emigreren, dan is het toch zeker niet Uw bedoeling dat Uw kinderen terecht zullen komen onder de miljoenen van geestelijk losgeslagen jeugd, waar men zich schijnt te schamen, niet voor onzedelijkheid, maar voor een leven naar de wil des Heren. Als U

De boodschap van het Evangelie is dat wij **staan** in de genade en daardoor in de ware gerechtigheid en dat wij niet, op welke wijze dan ook, zelf de gerechtigheid veroveren.

Om deze gerechtigheid gaat het in het Evangelie — en daarom ook in de wereld en in het leven van ieder mens. Want ze is het hart van het Evangelie en daarom de grote schat van de kerk, van ieder kind van God.

Kort samengevat kunnen we het

zo zeggen: deze gerechtigheid is geen **menselijke prestatie** maar een **gave van God**. Ze is niet **verdiend** maar uit genade **geschonken**. Ze is geen **eigen** maar een **vreemde gerechtigheid**. Ze is een gerechtigheid die ons niet door **eigen inspanning**, maar alleen in de **weg des geloofs** ten deel valt. Met de prediking van deze gerechtigheid staat of valt de kerk. Deze gerechtigheid beslist over ons eeuwig wel of ons eeuwig wee!

HIJ KOMT (I)

ADAM: „Toen ik Uw geluid in de hof hoorde, werd ik bevreesd”. Gen. 3 : 10.

Hij komt, Hij komt, ik hoor Zijn voeten lopen,
Hij komt tot mij wanneer de avond valt;
ik durf op geen genade meer te hopen,
de zoete smaak der vrucht werd snel velgald.
Hij komt, Hij komt, ik kan mij slechts verschuilen,
want zie: Eva en ik zijn beiden naakt!
De vogels zwijgen en de bloemen huilen,
want al wat schoon was, heb ik vuil gemaakt.
Hij komt, Hij komt, ik hoor Hem tot mij komen,
en sidder voor de rechter die mij zoekt;
„Waar zijt gij, Adam?” ruist het door de bomen;
Hij zoekt mij nóg. — O God, ik ben vervloekt!

Uit: „een boom in de wind” - nel benschop. - uitg. kok, kampen

die kant niet uit wilt dan is het van heel groot belang dat U van het begin af aan een positief Bijbels standpunt inneemt. En ik denk daarbij wel met name aan Uw steun voor de bouw en het onderhouden van Christelijke scholen in dit land. De bedoeling van de staatsschool is niet om de jeugd op te leiden tot ongeloof, en zeker niet tot zedeloosheid. Maar het is een godsdienstloze school. Waar hoogstens nog enig, vooral vrijzinnig godsdienst onderwijs wordt gegeven. Miljoenen in deze wereld groeien op zonder de dienst des Heren. Dat heeft toch veel te maken met het godsdienstloze onderwijs dat ze ontvangen. Een Christelijke school kost veel geld. De Australische regering geeft slechts een gedeeltelijke subsidie. U zult er veel voor over moeten hebben. Australië is een rijk land. Rijk aan grondstoffen. En dat geld wel met name voor West-Australië. Het klimaat is het grootste deel van het jaar zeer aangenaam. En er is ruimte. Het is niet nodig om de mensen op te stapelen in hoge flatgebouwen. En men heeft er zeker ruimte om zijn auto te parkeren. De mensen wonen meest in vrijstaande woningen, met een vrij grote tuin. Je kunt dus om je huis heen lopen. In Nederland zou je tamelijk welgesteld moeten zijn om een huis te bewonen zoals ze hier de laatste jaren worden gebouwd. Maar er zijn toch ook emigranten die met verschijn-selen van heimwee krijgen te kampen. En de Australische regering wil voorkomen dat men binnen korte tijd weer vertrekt. Vooral onder de Engelsen, die overigens

geen taalmoeilijkheden hebben, kwam het voor dat men eerst met veel enthousiasme naar Australië kwam. Dan binnen afzienbare tijd weer vertrok, om daarna vaak voor een tweede maal te emigreren. Het subsidiëren van emigranten kost de Australische regering veel geld. Wie dus naar Australië wil verhuizen doet er goed aan eerst ernstig te overwegen. Ben ik, of zijn wij van plan om ons blijvend in Australië te vestigen? Is men dat werkelijk van plan, dan is het belangrijk om ijverig studie van het Engels te maken. Er zijn ook mensen die eigenlijk van de wereld af zouden willen lopen. Men moet zich realiseren dat Australië niet een soort aards paradijs is. Ook hier is het leven niet zonder moeite en verdriet. Maar Australië is een goed en ruim land. De lonen zijn er hoog. Er is een tekort aan arbeidskrachten. Men heeft zeker kans om vooruit te komen. De West-Australische regering doet pogingen om geschikte mensen aan te trekken. Als U, na alles goed te hebben overwogen, besluit om naar Australië te gaan, dan maakt U een goede keuze. En wat ligt er meer voor de hand dan dat er mensen uit het overbevolkte Nederland gaan emigreren naar de bijna eindeloze ruimte van Australië? Ik zou U willen vragen mij er persoonlijk over te schrijven. Mijn adres is:

S. Tamminga,
50 Hope Valley Road.
Naval Base.
West-Australië 6165.

D. W. L. MILO — VIERHOUTEN

Mensen, Geld en Macht

n.a.v. Richard Hendrikx
De President-Directeur

Is het waar dat geld de wereld regeert? Is het waar dat kennis macht is? Wie oppervlakkig de krachtmetingen in de geld- en zakenwereld beziet zou het denken. Maar het televisiespel De President-Directeur, onlangs voor de TROS gespeeld, laat vermoeden dat de zaken toch wat anders liggen.

Dat oorspronkelijk drama is een debuut van de Nederlandse auteur Richard Hendrikx. Een knap debuut. Wie iets van de geldwereld afweet (en wie weet dat niet?) voelt zich erbij betrokken. Want al waren sommige details misschien technisch aanvechtbaar, of al te zeer uit het Amerikaans „vertaald” — de schrijver heeft zich terdege georiënteerd.

Het spel is als volgt. Een middelgrote bank in Amsterdam wordt geleid door een directorium van vier: een handige carrièrejager; een zwakke firmant uit de oorspronkelijke familiezaak, een begaafde jonge directeur (37) en een president-directeur (58), die de lakens uitdeelt. Vooralsnog. Hij is weliswaar de enige, die op het klassieke, harde bankierstype lijkt; maar hij verliest de greep, omdat hij de moderne tijd niet flexibel pareert. Van de jongeren is de carrièrejager een gewetenloze opportunist; de firmant is goedhartig en daarom zwak; de jongste is de enige, die zijn tijd verstaat, de moderne mogelijkheden aanvaardt en daarmee zijn bank vooruit zou kunnen brengen. Bovendien is de jongste ambitieus, begaafd en eerlijk.

Dat blijkt in de eerste fase. De bank wordt geconfronteerd met de problemen van de tijd: algemene schaalvergroting, welke kleine banken al gauw te klein maakt; inflatie, welke een straf op het sparen betekent en de cliënten van de bank vervreemdt; de moordende concurrentie, die kleine banken opkoopt of afmaakt; de algemene jacht op depositogelden, welke basis zijn voor de credietverlening: groeikansen en winstbron van elke bank.

De jongste directeur ziet een knappe oplossing: spaarders en depositanten medezeggenschap geven door samenwerking met de Nationale Giro (NG), een semie-overheidsdienst. (U denke niet aan de PCGD, die vandaag de bondsspaarbanken tracht te strikken. Al speelt het drama in Nederlands speeltuin, er is geen enkel Nederlands bedrijf mee bedoeld.)

De president-directeur veegt de voorstellen van de jongste van tafel. Zijn grimmig conservatisme zegt neen tegen alles wat jeugdig en modern en onbeproefd is. De mening der beide andere directeuren komt nauwelijks aan bod. De weerstand van de oudste wakkert het enthousiasme van de jongste aan. Hij ziet mogelijkheden in samenwerking met de NG: enkele miljarden Nederlands kapitaal zou binnen het bereik van de bank komen. Concurrentie zou worden afgeslagen, toekomstgroei verzekerd zijn, de middelgrote bank zal een grote bank worden en de andere banken een kostbaar monopolie afsnoepen. De jongste weet wat hij zegt, want hij heeft al met zijn vriend van de NG gesproken. Die is wel „in” voor samenwerking.

De president-directeur is tegen alle samenwerking met vreemde instanties, tegen inspraak, tegen medezeggenschap van de cliënten; vooral tegen fusie en helemaal tegen fusie met een semie-overheidsorgaan. Hij verbiedt zijn jongste collega elk verder zakelijk contact met de bevriende NG-directie. Door hem tijdelijk zijn secretaresse te „lenen” laat hij hem zelfs bespionneren. Waarbij al gauw gemeld wordt, dat de jongste toch met zijn NG-vriend heeft gebeld; zij het om een betere secretaresse te vinden.

—o—

De NG-vriend heeft onze jongste bankdirecteur naar een CC verwezen, een uitzendbureau of zo iets. Maar die CC blijkt een computer-centrale te zijn. Of zo iets. De intelligente vlegel, die de CC dirigeert, zoekt per computer een geschikte secretaresse voor hem uit. En de kwaliteiten van deze jonge dame blijken inderdaad indrukwekkend te zijn. Maar en passant laat de computer de jonge directeur even zien: hoezeer zijn president-directeur aan het verouderen is, te kort schiet voor zijn taken, de boot mist en de bank naar de ondergang leidt.

Meteen wordt hem duidelijk gemaakt, dat het hoog tijd wordt dat hijzelf op de presidentsstoel komt te zitten; en dat zijn geniale idee de bank nu nog kan redden. Maar de gewetenloze techniek om de president te wippen en zijn zetel te veroveren stuit de jongeman tegen de borst. Hij verlaat het computer-centrum woedend.

Zijn nieuwe geselecteerde secretaresse blijkt een duidelijke taakopvatting te bezitten. Ze verbluft door haar organisatie, doorzetting, brutaliteit en handigheid. Haar hoofddoel schijnt te zijn: haar baas zo snel mogelijk op de stoel van „die oude zak” te krijgen. Ze ontdekt dat haar baas wordt afgeluisterd en gefilmd en zet een keurige tegen-spionage in.

Bij het tweede gesprek met de CC-manager weet de jonge bankdirecteur alleen „maffia” te zeggen tegen de gemene onderwereldsmethoden, welke hem getoond worden. Bij hem heiligt het doel de middelen niet. De CC heeft opnieuw de president doorgelicht, in binnen- en buitenland gevolgd. De CC biedt haar diensten aan, om de bank van een nieuwe, jongere en betere president-directeur te voorzien. Elke dienst is mogelijk bij de CC; elke dienst is betaalbaar. Maar, hoewel de jongste in stijgende mate botsingen met de president heeft, gaat hij hier niet op in.

C. P. PLOOY - EDE

De brief van Jakobus

Goed spreken van God
(1 : 13-15)

Jakobus' manier van schrijven is zó, dat hij van het één op het ander komt. Hij heeft het nog altijd over beproevingen/verzoeken. Maar als hij de neiging opmerkt om God van die verzoeken (met alle nare gevolgen van dien) de schuld te geven, dan komt hij als vanzelf op die typisch joodse zonde-met-de-tong, waarover hij met name in hfdst. 3 breed uitweidt. Het kwaadspreken over elkaar is erg, maar het ergste is: kwaadspreken van God.

Dat heeft het oude Israël al menigvuldig gedaan tijdens de woestijnreis. God heeft hen megelokt Egypte uit en de woestijn in, en nu zitten ze in de narigheid. Zonder eten en drinken. Ze hebben zich laten verleiden door God om de vleespotten van Egypte vaarwel te zeggen. Zeggen ze. Datzelfde kwaadspreken van God hoort Jakobus ook nog in zijn dagen, onder de joden-christenen, die zeggen: we worden van Godswege verzocht. En horen wij het ook niet in onze dagen (ook in ons eigen hart soms): het kwaad van de zonde en de zonde komt van de duivel en

de duivel is een gevallen engel en de engelen zijn door God geschapen... dus... Of ook: God moet bij de schepping van de mens een constructiefout gemaakt hebben, anders had de mens niet fout kunnen gaan. Dus... God is de auteur en heeft de schuld van de zonde.

Wat wordt er veel kwaad gesproken van God!

Maar wat doet het dan Gods kinderen goed als iemand als Jakobus goed spreekt van hun hemelse Vader!

God kan door het kwade niet overvallen, verzocht en schaakmat gezet worden —, en Hij brengt ook niemand in verzoeking.

Wie God beschuldigt verontschuldigt zichzelf.

Maar wie zichzelf verontschuldigt geeft God de gelegenheid niet hem te ontschuldigen door het bloed van het Lam, dat onze zonde op zich nam.

Wie eenmaal in geloof gezien heeft, hoe God de rekening van onze schuld aan zijn eigen Zoon gepresenteerd heeft en betaald gezet op Godgotha, beklaagt zich

niet meer, dat hij kind van de rekening van Gods schuld zou zijn. Zovaak iemand verzocht wordt komt dit voort uit de zuiging en verlokking van zijn EIGEN begeerte, zegt Jakobus. Het is ons EIGEN oog, dat ons tot zonde verleidt, onze EIGEN hand, onze EIGEN voet, ons EIGEN verstand, onze EIGEN verbeelding. (verg. Matth. 18 : 7-9). We zullen er altijd het EIGENE in moeten herkennen. Dat is het „dieptepsychologisch” inzicht van satan (door Jakobus waarschijnlijk met opzet hier niet genoemd, om ons niet de kans te geven alles nog op satan af te wentelen) dat hij ons tot zonde brengt over de brug van het EIGENE, langs de geleiding van het EIGENE.

Wacht u voor... uzelf!

En als het over de schuldvraag gaat: pas op voor uitwijkmanoeuvres!

Illustreer een en ander aan Eva, David, Judas, Petrus.

In vers 15 tekent Jakobus het afschuwelijke geboorteprocess der zonde. Uit ons toegeven aan de begeerte wordt de zonde geboren.

Die botsingen mogen er overigens zijn. Want zijn gesprekken met de NG en de CC zijn afgeluisterd: zendertje in de telefoon, bandrecorder in een ordermap. En als het spookt in de presidentskamer, denkt men onwillekeurig aan het woord directie-keet. De jongste krijgt dan ook de keus tussen ontslag-nemen en ontslag-krijgen. Hij kiest voor het eerste, maar wordt tot nader order in dienst gehouden; krijgt zelfs een zeer mooie promotiekans aangeboden, die hij weigert omdat hij zich niet van het toneel laat sturen.

—o—

In een laatste botsing tussen de twee directeuren neemt de jongste ontslag en wandelt naar de CC, om daar een functie te aanvaarden. Wanneer hij in dienst is krijgt hij zijn benoeming: hij wordt benoemd tot president-directeur van zijn eigen bank, waarvan de „oude zak” tegelijkertijd snel en pijnloos is ontslagen, met behoud van eer en pensioen.

Blijkt dat de CC het hele spel in opdracht van de NG heeft uitgevoerd. De NG had wel zin in een bank, die haar tijd verstaat en haar in staat zal stellen alle bankdiensten te verkopen. De achtergrond is dus: een beginnende nationalisatie van het bankwezen. En wanneer de jonge president, het smerige spel doorziende, absoluut weigert... wordt hem het contract getoond, waarin hij verklaarde elke opdracht te zullen uitvoeren.

Geheel tegen zijn wil komt hij op de presidentiële stoel te zitten. Bij het laatste gesprek met zijn voormalige chef, die zijn persoonlijke eigendommen uit zijn laden komt halen, komen de achtergronden uit de doeken. „Had je me dit niet kunnen besparen?” vraagt de oude chef. „U wilde niet redelijk zijn!”, is het machteloze verweer. Maar de „verliezer” houdt — onwillekeurig nog eenmaal op zijn oude stoel gezeten — het rekwisitoir: hij redt zich wel, zal geen sigaar minder roken — maar met de jonge generatie is er iets mis. Die mist de redelijkheid, de kracht en de intelligentie om aan de top te komen. Die weet een stoel te veroveren door middel van computer-techniek, niet door intelligentie. Die heeft geen geduld om de tijd af te wachten. Die gebruikt onderwereld-methoden en kent geen moraliteit. Die mist alle menselijkheid, mist alle eerbied voor het verworvene van vorige geslachten. En de hoofdprijs-winnaar staat met gebogen hoofd het laatste standje van zijn meerdere aan te horen. De „winnaar” is niet gelukkig met zijn overwinning.

—o—

Bij het beleven van dit knappe moderne drama komen twee categorieën vragen op. De eerste betreft de plaats van de bank in de maatschappij. Ze treedt op als geldwinkel, als regulatiecentrum voor de geldstromen; u zou kunnen zeggen: het complex van banken vormt een complex van kloppende bloedvaten in een maatschappelijk lichaam, waarbij het geldverkeer de noodzakelijke bloedstroom voorstelt. En dan kan men vragen: vervullen de banken inderdaad een dienende rol — of bezetten ze sleutelposities in deze maatschappij? Indien ja — terecht of ten onrechte? Indien neen — waarom (nog) niet?

Hebben de linkse politici in west-Duitsland gelijk, die de banken, als bolwerken van een kapitalistische staat, zouden willen nationaliseren? Of zijn de banken inderdaad nog zo naïef dat ze — als destijds in Engeland — zich van de computers van de nationale girodienst bedienen, om hun administratie in de hand te houden? Is het geld onzindelijk, of doen mensen met geld onzindelijke dingen? Heeft de maatschappij het geldverkeer nog nodig, of heeft de geldwereld een markt nodig. Deze vragen worden door het toneelstuk opgeworpen. Geldscheppen is: geldontwaarden, de soep verdunnen.

In elk geval kent een land maar twee geldscheppende instanties: de overheid en de bankwereld. De eerste kan de tweede wel de wet voorschrijven — maar niet omgekeerd. En de eerste kan de tweede wel „overnemen”; omgekeerd gaat het moeilijker.

De tweede categorie vragen draait om de gebruikswaarde van de mens in de zakenwereld. Het aantal bruikbare jaren van een zakenman neemt steeds meer af. Veel academici zijn pas op 30 jaar klaar om te starten; voor een specialist is dat 35 jaar. Hoe langer de aanloop, hoe hoger de top, hoe sneller de slijtage. U kunt stellen dat een man, die de spanningen van een groot bedrijf gedragen heeft, op zijn 60ste een wegwerpartikel is geworden. Commercieel gesproken dan. En wanneer iemand ten hoogste 30 jaar van zijn leven goed verdient, in welke tijd hij aan- en afloopt moet medefinancieren, is het hard werken geblazen. Ook daar doelde het drama op: een president van 58 is een „oude zak”, onbekwaam tot enig goed en geneig de weg tot de vooruitgang te blokkeren. Het aantal levensgevaarlijke defecten komt bij zakenmensen boven de 50 jaar dan ook ontstellend veel voor. Een Amerikaans gezegde luidt: een manager is een man, die zich zo gauw mogelijk te pletter werkt, om zijn weduwe een zo hoog mogelijk inkomen te bezorgen. Dat is zuur, maar waar. Hij wordt goed betaald (zo lang het mag van de regering) maar merkt ineens, dat hij niets kan meenemen. Heeft hij die wijsheid, dan is het te laat.

—o—

Het geld dat stom is — maakt recht wat krom is, luidt het spreekwoord. Soms lijkt het wel, of geld en kennis alles voor het zeggen hebben op deze wereld. Dat is natuurlijk niet juist. Het geld is alleen middel, betaalmiddel, levert de knikkers voor het spel.

Het zijn de spelers, die kwaad of goed doen. En die daarnaar geoordeeld worden. Waarbij ze vaak niet eens lang behoeven te wachten. Die spelers verouderen sneller dan de spelregels. Inderdaad is de toekomst van deze maatschappij, meer dan ooit, aan de jeugd. De gemiddelde leeftijd bij het Houston-personeel, tijdens de maanvluchten, lag beneden de dertig jaar. De moderne zakenman moet op zijn 35e zijn topfunctie hebben bereikt. Vandaag is een zakenman van zestig jaar oud. Maar of de jeugd het beter zal doen; of de jeugd meer geluk en arbeidsvreugde zal scheppen; of de jeugd nog ethische normen zal overhouden... ziedaar eigenlijk de vragen, die onze jeugd mag oplossen. Graag in de vreze des Heeren, als het even kan.

HULP BIJ BIJBELSTUDIE

en uit de zonde de dood. Als onze EIGEN begeerte haar zin krijgt, is de ZONDE haar dochter en wordt de DOOD haar kleindochter. Verg. „het rad der geboorte” in 3:6. En als tegenhanger van dit afschuwelijk geboorteprocess een heel ander, heerlijk voortbrengingsproces in 1:18!

Maar Jakobus gaat nog verder met zijn goed spreken van God: dwaalt niet, mijn geliefde broeders. (Let op deze veelvuldig voorkomende hartelijke aanspraak van Jakobus, de man met een pastoraal hart). Van God kan alleen maar GOED komen. Hij is

de Vader der lichten, en bij Hem is geen verandering of zweem van ommekeer. (vers 17) Dit is een moeilijk te vertalen vers. In de griekse tekst schijnen termen gebruikt te worden, die aan de sterrenkunde ontleend zijn. God is de Schepper van de hemellichten, zon, maan en sterren. Bij de hemellichamen is verandering en soms zelfs beschaduwing door omkeer. Maansverduistering ontstaat immers door de schaduw van de aarde. Maar God als hun Schepper is daar ver boven verheven. Hij is niet nu eens licht en dan weer duister. Hij is niet de oorsprong van goed en kwaad. Maar de Bron van alle goed en de Vader van zijn kinderen. Want naar zijn wilsbesluit heeft Hij ons voortgebracht door het woord der waarheid. De griekse tekst heeft daar hetzelfde woord als in vers 15 met „baren” is vertaald. God heeft ons gebaard, ter wereld gebracht, door het Evangeliewoord. Jakobus doelt hier op de wedergeboorte. Door het Woord. Zoals ook de schepping geschied is door het Woord (Gen. 1 en Joh. 1) zo ook is de herschepping, de weder-

geboorte. En zo mogen de weergeboren kinderen Gods eerstelingen zijn van de nieuwe schepping. Dat Jakobus erbij zegt: in zekere zin, — is, omdat hij het offer van de eerstelingen van de oogst, dat Israël den HERE bood (Lev. 23:10) als beeld gebruikt voor de gemeente der gelovigen. De eerstelingen vertegenwoordigen en beloven het geheel, de toekomst, en zo is de gemeente, zo is elk wedergeboren mens een begin van de nieuwe schepping.

Deze gemeente van joden-christenen wordt „eersteling” genoemd, zoals ook Israël al onder dit beeld werd aangeduid (Jer. 2:3), omdat het Evangelie het eerst tot hen gekomen is. En in deze eerstelingen ligt de verlossing van de hele schepping reeds besloten en vast.

Tussen de regels door blijft toch doorschemeren de achtergrond van de verzoeken. Dat was de aanleiding voor dit schrijven van Jakobus en dat staat hem ook voor de geest bij vers 18.

Wie een eersteling mag zijn van Gods nieuwe schepping, moet zich niet zo gauw van de wijs laten brengen door allerlei beproevingen/verzoeken op het gebied van arm-rijk. Daar gaat ver boven uit onze positie als BROEDER (vers 9) en nog meer als KIND van God, ter wereld gebracht door het woord der waarheid, en onze positie als EERSTELING, veelbelovend begin voor de toekomst! Daarbij vergeleken valt rijkdom in het niet! En hoe zou armoe daar afbreuk aan kunnen doen?

Galaten en Jona

De hulp bij de Bijbelstudie over de brief aan de Galaten is uitverkocht. Voor het vaststellen van de oplage van de Bijbelstudie over Jona van de hand van Prof. C. Veenhof is het noodzakelijk zo spoedig mogelijk opgave te doen van de gewenste exemplaren die men wil ontvangen aan ds H. Amelink, Lekdijk 82b te Langerak (Z.-H.).

H. LANGERAK — UTRECHT

Witte Violen

Onder bovenstaande titel is er een dichtbundeltje uitgekomen van de dichter Thomas Pinkhoff.

Als zo'n boekje op je schrijftafel belandt met het verzoek er iets over te schrijven (dat verzoek kwam van ds Amelink) ga je je onwillekeurig afvragen: Wie is die schrijver?

Ik had nooit van hem gehoord en was dus op informatie aangewezen. Helaas is het mij niet gelukt veel aan de weet te komen. Het weinige dat ik vernam is dit, dat de naam Pinkhoff een pseudoniem is (wat ik al dacht) en dat „Witte Violen” het debuut van de schrijver is (wat ik ook al vermoedde). Verder dat hij hoogstwaarschijnlijk lezer van „Opbouw” is en dus wel tot onze kring zal behoren.

Weinig van een schrijver weten heeft veel tegen. Immers als je, om maar iets te noemen, niet weet of hij oud of jong is, maakt dat de beoordeling van het werk niet eenvoudiger.

Van de andere kant heeft het voor dat het nu helemaal over het werk moet gaan en dat je hem daaruit zal moeten leren kennen.

De bundel „Witte Violen” bevat 27 gedichten die, wat de stijl aangaat, nogal wat verschillen.

Er zijn er die zeer modern aandoen, er zijn er die door iemand van een vorige generatie zouden kunnen zijn geschreven.

Van elk een voorbeeld.

witte violen

het gordijn ging op
het orkest bestreek een wijds panorama
de horizon werd zwart
gekleurd
haat en macht
vlogen over
lieten hun kinderen
vallen

het orkest speelde
door
de sonate
van de hoop

ik bleef zitten
luisterde
aandachtig
naar
de witte violen

Het landschap is een orkestpodium. Als het gordijn, hoe dan ook, opengaat, zie je het kleurrijke panorama en zingen en spelen de bloemen een melodie. „Mij spreekt de blomme 'n tale.”

Als de schaduw van een aantal militaire straaljagers over de grond schuift is de horizon donker. Ook de horizon van het leven. Straks als het bevel de boventoon voert, zullen zij hun bommenlast laten vallen, dood en verderf zaaiend ook onder de kinderen.

Als de vliegtuigen niet meer te zien en te horen zijn, is de schoonheid van het landschap als een sonate van hoop.

De dichter bleef luisteren naar de witte violen. De violen, die de viooltjes zijn, in de kleur van de vrede.

Dit gedicht is een woord geworden emotie waarmee de dichter de kortste weg neemt, of liever zijn kortste weg, naar de ander.

Een modern gedicht.

Het volgende is van een heel ander type.

noodkreet

o God, mijn ziel is zo moe
van al dit denken, wachten
hopen en verlangen
slapeloze nachten

mijn denken is verward
door het gaan op twee gedachten
bidden en beminnen
het eindeloze wachten

o God, neem mijn ziel en denken beide
en berg ze aan Uw vaderhart
mijn hopen en verlangen
mijn leven en mijn smart!

Hier is iemand die zijn verdriet uitklaagt zoals dat honderd jaar geleden ook gebeurde. Ronduit gezegd, alhoewel de moderne poëzie mij over het algemeen niet bepaald ligt, doet het eerste gedicht mij meer dan het tweede. Trouwens voor heel de bundel geldt wat mij betreft, dat de moderne gedichten sterker aanspreken dan de wat ouderwets aandoende berijmde verzen. Overigens, smaken verschillen. Gelukkig.

Heel mooi vind ik het volgende vers.

gedicht

ademgedachte
vogel die opvliegt
zweeft verdwijnt
op de klankkleur van letters
woorden
die vervliegen
als vogels
genietend
van hun vlucht

De invallende gedachte die zo weer verdwijnt maar die toch iets heeft dat je blijmaakt. Zoals een vogel, die je in het veld oploopt, je plotseling uit de sleur van je tobende gedachten haalt.

Eén gedicht is bijzonder opvallend door zijn cryptisch karakter.

God

God
de waarheid in de leugen
dat U dood bent
ervaar ik

God
de leugen in de waarheid
dat U leeft
ben ik

God
de leugen in de waarheid
dat ik leef
ben ik

God
de waarheid in de leugen
dat ik leef
ervaart U

Als het U vergaat zoals het mij verging zult U het meerdere malen moeten overlezen voor U het begrijpt. Ik zal U er niet bij helpen, omdat ik niet weet of mijn oplossing de juiste is.

Het laatste gedicht uit de bundel is een aangrijpend relaas waaruit ik begrijp dat de dichter de mededeling heeft ontvangen dat hij een zeer ernstige, misschien zelfs ongeneeslijke ziekte heeft.

Ik geef U het eerste gedeelte door.

mijmering

met mijn hand open
ik het raam
snuif het leven
de lucht van de bossen
het lachende blauw
voel de pijn
nu
kan het nog
gisteren heeft de arts
mijn maandelange vrees
ik kan het niet uitspreken
God! Het kan niet waar zijn!
de lachende zon
weeft een speelse schittering
om de aarde
de melkboer toetert als
gister
als gewoon
mijn body is sterk bruin
nog wel

In dit ontroerende vers is de dichter heel duidelijk een dichter. Een kunstenaar van het woord. Dwars door alles heen voel je hoe het gewone opeens buitengewoon geworden is. Buitengewoon omdat het mogelijk niet zo lang meer beleefd zal worden.

Wat is de lucht mooi. Wat ruikt het bos heerlijk. De zon lacht. Alles is net als gisteren. Gewoon. En toch. Voor de dichter is het allemaal anders.

Prachtig zijn ook die laatste twee woordjes in hun dubbele betekenis. Ik ben nog wel bruin, dat betekent: Ik zie er nog wel zo goed uit en toch ben ik ziek.

Het betekend ook: Ik zie er goed uit, nu nog wel, maar wat gaat het worden?

Tenslotte, wat de gehele bundel betreft, het is de moeite waard hem te bezitten.

U zult er een mens in ontmoeten die oog heeft voor de natuur, die sterk meeleeft met de gebeurtenissen in de wereld, die z'n twijfels kent en toch z'n hemelse Vader niet loslaat, die meeleeft met z'n naaste maar ook vaak in zichzelf gekeerd is, kortom U hebt een fijne boeiende ontmoeting.

Witte Violen
gedichten van Thomas Pinkhoff

Uitgave van
G. F. Callenbach, Nijkerk

**„Een gesloten deur... een open venster.”:
de zorg voor de geestelijk gehandicapte naaste.**

Hulp bij het tot aanvaarding komen

Wanneer over de hulp aan de ouders wordt gepraat, zou men kunnen zeggen dat er beter over de hulp aan de geestelijk gehandicapte zelf kon worden gesproken.

De nood van ouders en kind zijn vaak echter niet te scheiden. Zorg voor de ouders kan het kind ten goede komen en omgekeerd. De vraag is nu: Wat kan en wat moet er gedaan worden?

Als ouders ontdekken dat hun kind niet is zoals andere kinderen komen er angst, onzekerheid en verdriet in hun leven.

En dan is het van het grootste belang, dat de deskundigen hen voorlichten!

Hun eerste steun zal de huisarts zijn, en de wijkverpleegster op het consultatiebureau voor zuigelingen en kleuters.

Tegelijkertijd moet er ook meeleven zijn van anderen, familie, vrienden en kennissen. Helaas zijn sommige mensen slechte vertroosters, waardoor ouders dit soort belangstelling ontlopen, maar wel open staan voor meeleven van mede-ouders, die zelf ook een geestelijk gehandicapt kind hebben.

Deze ouders zouden elkaar kunnen treffen op contactavonden van de Oudervereniging. Deze heeft, net als de predikant, de functie van het contact leggen met de ouders.

De maatschappelijk werkster heeft deze functie ook, vanuit de sociaal-pedagogische zorg. Zij zorgt niet alleen voor de oudere geestelijk gehandicapte, maar ook voor de jongere, omdat de hele leefwereld van het kind van belang is.

De sociaal-pedagoog Hovenga onderscheidt deze leefwereld in:

- het gezinsmilieu,
- het arbeidsmilieu en
- het vrijetijdsmilieu.

Hij gaat dan uit van de ontwikkeling die het kind doormaakt en richt zich in de beginfase voornamelijk op de ouders. De sociaal-pedagogische zorg zou kunnen beginnen zodra ontdekt is dat het kind gestoord is, omdat vooral in de eerste levensjaren zoveel gunstige mogelijkheden liggen voor de opvoeding en training van het kind. Bovendien heeft de hulp bij de verwerking van het probleem, kort na de herkenning door de ouders van het geestelijk gehandicapt-zijn van hun kind, de meeste zin.

De vraag is echter: Hoe komen de ouders aan de weet waar ze terecht kunnen?

En dan: hoe staat het met de pastorale zorg voor de ouders? Weten de ouders zich gedragen door de gemeente van Christus? Spreken de predikant en de ouderling met deze ouders? Dat wil zeggen: Is er contact met de kerk, waarvan zij lid zijn?

★ Vroegtijdige begeleiding

Zo nodig kan de maatschappelijk

werkster het evenwicht in het gezin herstellen, wanneer dit door de komst van een geestelijk gehandicapt kind is verstoord. Later kan geholpen worden bij de schoolkeuze, zodat aangepast onderwijs kan worden gegeven.

Naar alle waarschijnlijkheid zullen de ouders namelijk opnieuw geholpen moeten worden met het aanvaardingsprobleem.

Het confrontatiegebeuren wordt wel voorgesteld als een proces, dat slechts éénmaal hoeft te worden doorgemaakt. Maar vaak moeten de ouders bij iedere nieuwe fase in de ontwikkeling opnieuw het proces van verwerping tot acceptatie doormaken. De sociaal-pedagogische dienst zal hulp kunnen bieden bij het zoeken naar een beschuttende arbeidsomgeving of, wanneer dat niet mogelijk is, contact kunnen opnemen met gezinsvervangende tehuizen, dagverblijven e.d. De ouders blijven dus met de sociaal pedagogische zorg te maken hebben, ook wanneer hun kind ouder wordt.

Vooral met het oog daarop is een vroegtijdige bemoeienis met het zwakzinnige kind goed. Ouders en kind zullen zich dan direkt in het begin beschermd weten en geholpen op hun lange, eventueel ook moeilijke weg, naar de toekomst.

★ Soms kan het echter zijn, dat ouders niet zien, of niet willen zien dat hun kind anders reageert, of geestelijk anders is. De behoefte aan begeleiding kan dan ontstaan bij de arts, die de handicap bijvoorbeeld wel reeds gezien heeft. In de buurt van Leiden is een plan geopperd door een teamlid van het maatschappelijk werk, om te komen tot oprichting van adviesteams voor zeer jeugdigen met ontwikkelingsvragen, zowel lichamelijk als geestelijk. In dit adviesteam staat de **dienstverlening** centraal ten opzichte van de ouders met hun kind, maar ook ten opzichte van de konsult-vragers, waartoe de arts kan behoren.

★ De arts

In het maandblad „Gezondheidszorg” van het Groene Kruis, juni 1970, wordt gesteld dat een verplichte aangifte door de arts bij de geboorte van gehandicapte kinderen, een wetenschappelijk middel kan zijn om afwijkingen voor, tijdens en na de geboorte zoveel mogelijk te voorkomen. Controle van pasgeborenen is in Nederland bijzonder moeilijk, omdat niet alle moeders met hun kinderen consultatiebureaus bezoeken.

Daarom zal er een waterdichte organisatie moeten worden opgezet, om alle pasgeborenen in een onderzoek te kunnen betrekken. Sommige ouders verwachten na veel onderzoeken en — eventueel bijbehorende — teleurstellingen niets meer van de deskun-

digen, staan afwijzend tegenover verdere hulp.

Toch is het zo, dat de medische wetenschap veel heeft bereikt in de laatste jaren.

Vroeger bleef men staan vóór het bestaan van de zwakzinnigheid, terwijl men tegenwoordig meer staat voor de óorzaak ervan. Men ontdekte, dat door infectie- en bloedziekten en stofwisselingsstoornissen zwakzinnigheid kan optreden. Maar ook, dat deze zwakzinnigheid voorkómen kan worden door vroegtijdige onderkenning!, door middel van diëten, bloedverwisselingen e.d. De stofwisselingsstoornis zelf bijvoorbeeld kan weliswaar niet worden genezen, maar de gevolgen ervan kunnen worden beperkt of voorkomen. Vijf kinderen worden per jaar geboren die lijden aan de meest bekende stofwisselingsstoornis, fenylketonurie. Als direkt na de geboorte met de behandeling wordt begonnen, kan volgens sommige artsen bij ongeveer de helft van deze stoornissen zwakzinnigheid worden voorkomen.

In 1969 heeft de heer G. van der Most, directeur van een inrichting te Ottersum, aan de ouders van geestelijk gehandicapten een enquête gestuurd om daarmee de resultaten van een zogenaamde „levende cellen”-behandeling te onderzoeken. Wanneer die maatregelen getroffen worden, die de geboorte van een gehandicapt kind tot een minimum beperken, zal het oudergeluk bepaald verhoogd worden!

★ Wanneer een arts echter ontdekt dat de pasgeborene geeste-

lijk gehandicapt is, zal de ene de ouders tactisch inlichten, de ander zal het gesprek daarover een tijdje op zijn beloop laten, maar wel nauwlettend toezien of de ouders niet reeds in twijfels leven, en dan meehelpen de waarheid onder ogen te zien; een derde zal de ouders, wanneer ze al argwaan koesteren, sussen met de woorden: „Wacht u maar tot uw kind iets ouder is, dan komt het allemaal goed”, zodat deze ouders blijven zoeken naar een oplossing en valse hoop blijven behouden (van een hoofd van een blo-school hoorde ik dat een arts hem had opgebeld met de vraag of deze in een bepaald gezin wilde gaan praten, want, zo zei hij: „Het wordt toch een leerling van u...”), terwijl een vierde arts de ouders geen hoop zal laten, maar evenmin verwijzingen geeft. Jammer genoeg komt dit laatste in de praktijk nog vrij vaak voor. Ouders wenden zich dan teleurgesteld van zo'n arts af, en hebben weinig moed om zelf verder te speuren naar de mogelijkheden voor hun kind.

★ Dit in tegenstelling tot de ouders die van hun arts de waarheid horen, met daarbij de mogelijkheden die hun kind hopelijk in de toekomst kan hebben!

Het gevaar van verkeerde hoop kan ontstaan: ouders gaan van de ene arts naar de andere in de hoop dat een nieuwe oplossing bestaat; met veel innerlijke spanning nemen ze kennis van de uitslag van een nieuw onderzoek, nemen echter vaak met diepe teleurstelling afscheid van de deskundige om min of meer achter te blijven bij de puinhopen van een zelf opgebouwde illusie.

Professor Carp („Angst en vrees”) zegt over die illusies dat „zij behoren tot ons dagelijks brood, maar dat Christus er eens op wees dat de mens niet alleen van brood kan leven”. Hetgeen maar zeggen wil, dat de ouders verder moeten op de levensweg, en daarbij de hen geboden hulp mogen aanvaarden.

TINEKE VERBURG
Haarlem

Kerknieuws

Bedankt voor Urk: ds H. J. van der Kwast te Amstelveen.

Urk — Op 21 december jl. mocht de kerk te Urk haar nieuwe kerkgebouw, de Jeruzalemkerk, in gebruik nemen. De plaatselijke predikant, ds W. J. v. d. Linde, die binnenkort naar Heerenveen hoopt te vertrekken, mediteerde bij die gelegenheid over Psalm 122. Op een gedenksten in de hal staat namelijk Psalm 122:6a gegraveerd: „Bidt om de vrede van Jeruzalem”. Vele goede woorden werden gesproken namens verschillende instanties. De aanbidding van het traditionele zeilscheepje ontbrak niet! In het bijzonder werd dank gebracht aan de Ned. Herv. Kerk, die in het verleden geheel belangeloos haar kerkgebouw ter beschikking stel-

de voor bijzondere diensten en gemeentevergaderingen.

Hattem — Ook de kerk te Hattem mocht een nieuw kerkgebouw in gebruik nemen. Dat gebeurde op donderdag 3 januari jl. In een korte kerkdienst bediende de konsulent, ds B. Geuchies te Wapenveld, het Woord met II Kronieken 34:1-13. Verschillenden sprekers voerden vervolgens het woord. De kerkruimte biedt plaats aan ca. 200 personen. Via een vouwwand kan de kerkzaal met ongeveer 120 zitplaatsen worden uitgebreid. De gemeente is mee door overkomst van broeders en zusters uit andere kerkformaties zo gegroeid, dat zij thans 220 leden telt. Voordien maakte men gebruik van het kerkgebouw van de Chr. Geref. Kerk. Het nieuwe kerkgebouw draagt de veelbetekenende naam: Ontmoetingskerk.

Stud. R. Brands — Stud. R. Brands te Amsterdam ontving op zijn verzoek verlenging van het preekconsent voor een jaar.

Stud. J. Bouma — Stud. J. Bouma te Amsterdam berichtte de klas-

sis Amsterdam, dat het hem na afloop van het hem verleende preekconsent in febr. 1974, wegens studieredenen niet langer mogelijk is de kerken 's zondags te dienen.

Ds W. L. Kurpershoet — Ds W. L. Kurpershoek, zendeling van de kerk te Haarlem en samenwerkende kerken, is, na een verlofperiode van vier maanden in ons land te hebben doorgebracht, met zijn gezin weer naar Nqutu vertrokken.

Utrecht-Centrum — Naar aanleiding van een eerdergenomen besluit van de kerkeraad zal aan enige broeders en zusters worden gevraagd zitting te nemen in een kommissie om te onderzoeken welke liederen uit het nieuwe Liedboek geschikt zijn voor het gebruik in de kerkdiensten.

Adressen — Hoorn: Praeses C. v. de Klis, van Beyerensstraat 70, Hoorn; scriba: A. Kramer, Flamingolaan 44, Andijk; diaconie: J. W. v. Duyvenbode, Voorkamp 23, Beets; preekvoorziening: P. Boer, Julianastraat 8, Andijk; konsulent: ds P. Dekker, Zaanstreek-C.

Soemba-Borneo (49) — De vergadering van kerken, die in september jl. te Parai Puluhamu bijeen zou komen, is op het laatste moment uitgesteld. De gebouwen waren namelijk nog niet gereed en in de regentijd konden toen moeilijk alle gasten onderdak vinden. Wat was er gebeurd? De hoofd-tukang (opzichter) had het er bij laten zitten en was vertrokken en de tukangs (werkers) presteerden toen weinig. Toen is ds Goossens noodgedwongen maar zelf als uitvoerder opgetreden en hij heeft zijn cursisten óók aan het werk gezet, want de bouwactiviteiten moesten nu toch wel eens klaar komen. En dat is gelukt. Er staat nu een punt achter alle timmer- en metselwerk en wat dies meer zijn. Misschien zal het bouwterrein nog opgeruimd moeten worden, zal er zo hier en daar nog wel eens iets veranderd moeten worden, maar dat kan bij het dagelijkse werk wel tegelijk aan bod komen. Dat is niet omvangrijk. Van groot belang is, dat er nu na enkele jaren werken (het begin lag in 1971) goède woon- en werkruimte is. Ds Goossens schrijft daar enthousiast over en we komen er wel nader op terug. Nu komt er ook meer tijd beschikbaar voor de normale arbeid (opleiding, bezoek aan gemeenten, enz.).

De synode (kerkvergadering) heeft van 27-29 november jl. gebruik gemaakt van de faciliteiten op Parai Puluhamu. We zien met enige spanning het verslag van die bijeenkomst tegemoet. Ja, we zouden kunnen weten wat er behandeld is, want we ontvingen agenda, maar die was in het indonesisch gesteld. Punt 1 „Pembupkaan oleh Gereja Pemanggil Madu Tolong” zal wel vertaald moeten worden met: opening namens de roepende kerk

van Madu Tolong en punt 20 „Penutup” door: sluiting. Maar méér kunnen we er niet van maken. Wel konden we begrijpen, dat ook de positie van de gemeente te Raeng (Borneo) aan de orde zou komen. We zijn benieuwd!

Sola Scriptura — Voor het studentendispuut „Sola Scriptura”, uitgaande van de „Civitas Studiorum in Fundamento Reformato”, hoopt op D.V. 23 januari a.s. om 19.30 uur in gebouw Cunera, Nieuwe Gracht 32, Utrecht, H. G. W. Stöfse, zenuwarts, te spreken over het onderwerp: „Leven tussen hoop en wanhoop”. Belangstellenden zijn van harte welkom!

Tot onze diepe verslagenheid nam de HEERE plotseling tot Zich Zijn kind dat van Hem zijn heil verwachtte, onze lieve zoon en broer

Gerrit van der Wal

op de jeugdige leeftijd van 18 jaar.

Onbegrijpelijk zijn voor ons de wegen des HEEREN, nochtans is de HEERE Heere onze kracht.
Hab. 3:17-19.

Hij, Die ons troost met Zijn belofte zal „alle dingen tot onze zaligheid doen dienen”.
Zond. 1, H.C.

W. H. van der Wal
H. J. van der Wal-
van der Kolk
Hennie en Albert Jan
Alie
Wim
Lucie

Dalfsen, 2 januari 1974
Koelmansstraat 81

De begrafenis heeft inmiddels plaats gevonden.

Te huur

een

8 pers. STA-CARAVAN
staat op een camping in Nijverdal (Ov.).
Vrij voor 29 juni en na 10 augustus.

A. T. Heyink,
Chopinstraat 6, Almelo.

Drukkerij »Steenbergen«

★

Periodieken

Boekwerken

Handelsdrukwerk

ZEIST - TELEFOON 03404 - 12452

CHR. SCHOLENGEMEENSCHAP „DE RUYTERSTRAAT”

opleidingsschool voor leraressen

school voor huishoud- en nijverheidsonderwijs

Niemand is te jong om te leren — niemand is te oud om te leren!
Denk daarom eens aan:

— **de N XX opleiding**

(kinderverzorging, -opvoeding en handenarbeid)

— **de N XII opleiding**

(zorg voor de woning, voeding, kleding en gezondheid)
(alleen 4e jaar)

Beide 4-jarige opleidingen waar je vele kanten mee uit kunt:

voorlichtingsinstanties;
vormingswerk;
onderwijs;
kinderbescherming;
gezins- en bejaardenzorg.

— **de opleiding voor kinderverzorging/jeugdverzorging**

tweejarige opleiding voor het werk in kindertehuizen, dagverblijven, crèches.

— **de vormingsklas**

een éénjarige algemeen kulturele en huishoudelijke vorming.

Kom eens informeren...

Je zult zien

Je wordt er wijzer van!

Chr. Scholengemeenschap „De Ruyterstraat”, De Ruyterstraat 36, Den Haag. Tel. 070-602811.
Spreekuur maandag tussen 2 en 4 uur en na telefonische afspraak.

Ons vakantie reisplan 1974 Oostenrijk

Deze Unieke Jongerenreis naar het Bregenzerwäld gaan wij deze zomer weer doen en wel voor de 15de keer.

Door de vele aanvragen gaan wij dit jaar een keer meer doen. Vorige jaren moesten wij vele teleurstellen, omdat wij volgeboekt waren.

De kampeerboerderij van Mevr. Platz in het bergdorp Schwarzenberg geeft ons volop gelegenheid van de kampreis te genieten. De prijs alles inbegrepen verzekering etc. etc.

De data is als volgt:

1 juli t.m. 10 juli — 10 dagen f 350,—
12 juli t.m. 23 juli — 12 dagen f 420,—
29 juli t.m. 7 aug. — 10 dagen f 350,—
9 aug. t.m. 20 aug. — 12 dagen f 420,—

Aanmelden bij de kampleider: Jan Wijsma, Langrouwsterweg J 296a, Ooster-Nijkerk. Friesland. Tel. 05192-293 b.g.g. 294.

Te koop

Heijligers orgel

in staat van nieuw;
18 stemmen.

Tel. 02208 - 4909.

Gevraagd

voor de maand juli
een

HUIS AAN ZEE.

Tel. 04160 - 34333.

Redactieleden

Ds H. Amelink
Ds G. Janssen
Drs H. de Jong
D. W. L. Milo
Prof. C. Veenhof
Drs H. E. S. Woldring

Adres van de Redactie

Ds H. Amelink,
Lekdijk 82 b,
Langerak (Z.-H.)
Tel. 0 1843 - 232

Advertenties en druk

Drukkerij-
„Steenbergen”,
Slotlaan 220, Zeist.
Tel. 0 3404 - 12452

Abonnementsprijs:

f 22,50 per jaar
f 11,75 per halfjaar
f 6,15 per kwartaal
Buitenland: Europa
en zeepost f 30,—;
Luchtpost f 50,—

Geref. Persvereniging „Opbouw”

Abonnementenadministratie
Rotterdamse Rijweg
174, Rotterdam-8
Tel. 010 - 153535
Giro 40.49.45

Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.